

Julkinen oikeusapu 2008

Yksityiselle asiamiehelle annettujen oikeusapupäätösten määrä lisääntyi vuonna 2008

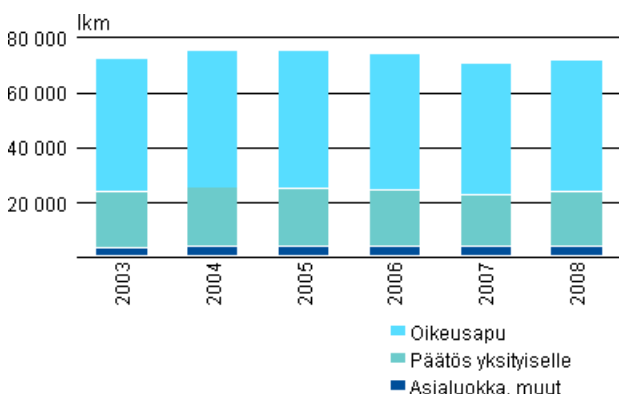
Valtion oikeusaputoimistoissa käsiteltiin vuonna 2008 yhteensä 71 479 julkisen oikeusavun asiaa, mikä oli 1 100 asiaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Käsitellyistä asioista oli julkisten oikeusaputoimistojen antamaa oikeusapua 47 994 ja oikeusapupäätöksiä yksityiselle asiamiehelle 19 950 asiaa. Oikeusaputoimistoissa käsiteltiin vuonna 2008 lisäksi 3 535 muuta asiaa. Verrattuna edelliseen vuoteen yksityiselle asiamiehelle annettujen oikeusapupäätösten määrä lisääntyi vajaat seitsemän prosenttia. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen julkaisemista luvuista.

Vuonna 2008 oikeusaputoimistoissa käsitellyissä 71 479 oikeusavun asiassa yleisimmät toimenpiteet olivat oikeudellinen neuvo (36 %), oikeusapupäätös yksityiselle asiamiehelle (28 %), tuomioistuinkäsittely (15 %) sekä asiakirjan laatiminen ja toimitukset (14 %).

Julkista oikeusapua annettiin eniten rikosasioissa, avioliitto- ja perheoikeudellisissa asioissa sekä perintöasioissa. Yksityisten asiamiesten antaman oikeusavun määrästä lähes 70 prosenttia kohdistui rikosasioihin. Oikeusavun asiakkaista noin 70 prosenttia oli alle 50-vuotiaita. Asiakasmäärissä miehiä ja naisia oli lähes yhtä paljon.

Noin 40 prosenttia oikeusaputoimistojen käsittelemistä asioista vuonna 2008 käsiteltiin samana päivänä. Keskimäärin asian käsittelyaika oli kolme kuukautta ja noin kolmessa prosentissa tapauksista käsittelyaika oli 18 kuukautta tai pidempi. Oikeusavun saajista 72 prosentilla kulujen omavastuuprosentti oli nolla. Tilastoissa ei ole mukana sellaisia oikeusavun saajia, joiden omavastuu oli 100 %, eli asiakas joutui maksamaan kulunsa itse.

Oikeusaputoimistoissa käsitellyt asiat 2003 - 2008

Sisällys

Liitetaulukot	
Julkinen oikeusapu asiaryhmittäin 2004–2008.....	3
Laatuseloste: Julkinen oikeusapu.....	4

Liitetaulukot

Julkinen oikeusapu asiaryhmittäin 2004–2008

Asiaryhmä	2004	2005	2006	2007	2008
Yhteensä	75 166	74 775	73 989	70 380	71 479
Avioliitto- ja perheoikeudelliset asiat	14 987	14 562	14 575	14 206	14 534
Eläke- ja muut sosiaaliin etuuksiin liittyvät asiat	2 428	2 810	2 607	2 531	2 584
Huoneenvuokra-asiat	2 158	2 105	2 385	2 415	2 356
Irtain omaisuus	-	-	-	869	905
Katastrofiasiat	-	102	1	-	-
Kiinteistöasiat	1 720	1 827	1 853	1 697	1 693
Palvelusuhde- ja tasa-arvoasiat	1 523	1 427	1 444	1 504	1 728
Perintöasiat	10 954	10 881	10 832	10 369	10 476
Rikosasiat	27 107	26 929	26 259	24 975	25 134
Vahingonkorvausasiat	1 704	1 879	1 764	1 818	1 823
Velkomusasiat	3 207	2 953	2 870	2 659	2 788
Yksityishenkilön velkajärjestely	943	821	733	655	649
Muut asiat	8 435	8 479	8 666	6 682	6 809

Laatuseroste: Julkinen oikeusapu

1. Tilastotietojen relevanssi

Julkisen oikeusavun tilasto kuvaa julkisissa oikeusaputoimistoissa vuoden aikana vireillä olleita ja loppuun käsiteltyjä asioita.

Keskeistä tietosisältöä ovat julkisissa oikeusaputoimistoissa loppuun käsitellyt asiat oikeusapupiireittäin, oikeusaputoimistoittain, asialuokittain ja asiaryhmittäin käsittelyajan, omavastuuosuuden, toimenpiteen sekä hakijan iän ja sukupuolen mukaan. Tilastossa on lisäksi ns. työteli vuoden aikana vireillä olleista asioista.

Oikeusavulla tarkoitetaan sitä, että kansalainen voi saada itselleen oikeudellisen asian hoitamista varten oikeudellisen avustajan osittain tai kokonaan valtion varoilla. Oikeusapu kattaa kaikki oikeudelliset asiat.

Oikeusavun antamista varten valtiolla on oikeusaputoimistoja, jotka sijaitsevat yleensä samoilla paikkakunnilla kuin käräjäoikeudet. Valtion oikeusaputoimistoissa oikeusapua tarjoavat julkiset oikeusavustajat. Oikeusapua antavat myös asianajajat ja muut yksityiset lakimiehet. Oikeusapua haetaan aina valtion oikeusaputoimistolta.

Oikeusapua ei anneta, jos asianosaisella on asian käsittelyn kattava oikeusturvavakuutus. Oikeusapua ei myöskään anneta yhtiöille tai yhteisöille. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi saada oikeusapua elinkeinotoimintaa koskevassa tuomioistuinasiaassa ja muussa elinkeinotoimintaansa liittyvässä asiassa vain, jos siihen on erityistä syytä.

Oikeusapu myönnetään hakijan tulojen, menojen, varallisuuden ja elatusvelvollisuuden ts. käyttövarojen perusteella. Kuukausittaisten käyttövarojen perusteella määritellään, myönnetäänkö hakijalle oikeusapua ja mikä on oikeusavun saajalle jäävä omavastuuosuus.

Oikeusapumaksu vuonna 2008 oli 70 euroa, ja summa perittiin niiltä hakijoilta joiden käyttövarat olivat 700 euroa tai enemmän (puolisoiilla henkilöä kohden 600 euroa). Oikeusapumaksua ei peritä, jos hakija saa korvauksetonta oikeusapua.

Jos oikeusapuhakemus hylätään, voi hylätystä hakemuksesta tehdä valituksen eli ratkaisupyynnön, joka osoitetaan tuomioistuimelle. Hakija toimittaa ratkaisupyynnön oikeusaputoimistolle, joka voi itse oikaista päätöksen. Mikäli oikaaisuun ei oikeusaputoimiston mielestä ole aihetta, se siirtää asian tuomioistuimen tutkittavaksi.

Rikoksesta epäillyllä on joissakin tapauksissa oikeus saada itselleen esitutkintaan ja oikeudenkäyntiin puolustaja valtion varoin. Tärkeästä rikoksesta epäillylle tai pidätettynä tai vangittuna olevalle puolustaja määrätään hänen pyynnöstään. Omasta aloitteestaan tuomioistuin voi määrätä puolustajan henkilölle, joka on alle 18-vuotias tai joka ei kykene puolustamaan itseään. Näissä tilanteissa henkilö saa puolustajan taloudellisesta asemastaan riippumatta. Puolustajan palkkion maksaa valtio. Jos henkilö tuomitaan rikoksesta, hänen on korvattava puolustajan palkkio valtiolle, jolleivät hänen tulonsa oikeuta oikeusapuun. Korvauksen suuruus määräytyy kuten oikeusavussa. Puolustajaksi määrätään julkinen oikeusavustaja, asianajaja tai muu lakimies. Yleensä tehtävään määrätään rikoksesta epäillyn itsensä esittämä henkilö.

Jos henkilö joutuu perheväkivallan, seksuaalirikoksen tai muun väkivaltarikoksen uhriksi, tuomioistuin voi määrätä hänelle esitutkintaan ja oikeudenkäyntiin oikeudenkäyntiavustajan tai tukihenkilön. Jos uhrilla on oikeudenkäynnissä vaatimuksia, tuomioistuin määrää hänelle avustajan. Jollei uhri esitä vaatimuksia, hänelle voidaan määrätä tukihenkilö. Avustaja tai tukihenkilö määrätään uhrin tuloista riippumatta. Hänen palkkionsa ja kulunsa maksetaan valtion varoista.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu oikeusministeriön ylläpitämästä julkisten oikeusaputoimistojen asianhallintajärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä Julia.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki vuoden aikana julkisissa oikeusaputoimistoissa vireillä olleet asiat, jotka on kirjattu Juliaan. Tilastojen perusaineistona Juliaa voidaan pitää erittäin kattavana.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan tilastovuotta seuraavan vuoden keväällä ja julkaistaan myöhemmin samana vuotena.

Vuonna 2008 (1.1.) voimaan tulleiden aluemuutosten vaikutus:

Kemijärven ja Kuusamon oikeusaputoimistot yhdistyivät siten, että Kemijärvelle jäi sivutoimisto. Vuodesta 2008 alkaen Kemijärven tiedot näkyvät vain yhdistettyinä tietoina Kuusamon oikeusaputoimiston tietojen kanssa. Vuotta 2008 aiemmat tiedot näkyvät edelleen Kemijärven toimiston tiedoissa.

Oulunseudun ja Raahen oikeusaputoimistot yhdistyivät siten, että Raahen jäi sivutoimisto. Vuodesta 2008 alkaen Raahen tiedot näkyvät vain yhdistettyinä tietoina Oulunseudun oikeusaputoimiston tietojen kanssa. Vuotta 2008 aiemmat tiedot näkyvät edelleen Raahen toimiston tiedoissa.

Lapuan ja Alavuden oikeusaputoimistot yhdistyivät siten, että Alavudelle jäi sivutoimisto. Vuodesta 2008 alkaen Alavuden tiedot näkyvät vain yhdistettyinä tietoina Lapuan oikeusaputoimiston tietojen kanssa. Vuotta 2008 aiemmat tiedot näkyvät edelleen Alavuden toimiston tiedoissa.

Rauman ja Uudenkaupungin oikeusaputoimistot yhdistyivät siten, että Uuteenkaupunkiin jäi sivutoimisto. Vuodesta 2008 alkaen Uudenkaupungin tiedot näkyvät vain yhdistettyinä tietoina Rauman oikeusaputoimiston tietojen kanssa. Vuotta 2008 aiemmat tiedot näkyvät edelleen Uudenkaupungin toimiston tiedoissa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tietoja oikeusaputoimistojen käsittelemistä oikeusavun asioista julkaistaan internetissä Tilastokeskuksen PX-Web StatFin -tietokantapalvelussa osoitteessa <http://pxweb2.stat.fi> sekä vuosittain ilmestyvässä Oikeustilastollisissa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja voi kysellä myös suoraan Oikeustilastot -vastuualueelta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot perustuvat julkisten oikeusaputoimistojen asiankäsittelyjärjestelmästä (Julia), poimittuun aineistoon. Julia otettiin käyttöön kesäkuussa 2002, eivätkä esitetyt tiedot ole täysin vertailukelpoisia esimerkiksi Oikeustilastollisissa vuosikirjoissa tai muissa julkaisuissa ennen tilastovuotta 2003 esitettyjen oikeusapua koskevien tilastojen kanssa.

7. Yhtenäisyys

Julia-aineisto on yhtenäinen ja koko maan kattava vuodesta 2003 eteenpäin.

Tilastossa käytetyt asia- ja alueluokitukset löytyvät Tilastokeskuksen PX-Web StatFin-tietokannasta.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Oikeus 2009

Lisätietoja

Matti Aaltonen (09) 1734 2964
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma

oikeus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-5382 (pdf)
ISBN 978-952-244-163-8 (pdf)